

Federale Raad voor duurzame ontwikkeling (FRDO)

Advies over de lijst van voorgestelde criteria tot herziening van de omzendbrief P&O/DO/2 betreffende het aankoopbeleid van de federale overheid ter bevordering van het gebruik van duurzaam geëxploiteerd hout

- Op vraag van de minister van Klimaat en Energie, de heer Magnette, in een brief van 8 juli 2009
- Voorbereid door de werkgroep *Productnormen*
- Goedgekeurd¹ door de algemene vergadering van 25 september 2009 (zie bijlage 2)
- De oorspronkelijke taal van dit advies is het Frans

1. Context

- [a] Minister van Klimaat en Energie Paul Magnette heeft een adviesaanvraag ingediend bij de FRDO over de lijst van voorgestelde criteria tot herziening van de omzendbrief P&O/DO/2 betreffende het aankoopbeleid van de federale overheid ter bevordering van het gebruik van duurzaam geëxploiteerd hout². De aanvraag dateert van 8 juli 2009 en verzoekt de FRDO zijn advies te formuleren binnen een termijn van drie maanden.
- [b] De omzendbrief P&O/DO/2 werd in 2005 goedgekeurd om de federale besturen ertoe aan te sporen duurzaam hout aan te kopen. Deze omzendbrief paste in het kader van het Europees actieplan ter bestrijding van illegaal hout³. Daarnaast voerde de omzendbrief ook een van de punten van het 2de Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling uit⁴. De FRDO bracht op 8 juli 2005 een advies uit over deze omzendbrief⁵.
- [c] De omzendbrief is in werking getreden op 18 maart 2006 en voorziet dat om de twee jaar een advies van de FRDO moet worden gevraagd om met name deze omzendbrief te evalueren op basis van een deskundigenverslag. In 2008 heeft de overheid dus een studie besteld bij een Engelse consultant die gespecialiseerd is in certificeringssystemen (ProForest).
- [d] Uit de resultaten van deze studie blijkt dat de in de omzendbrief van 2005 vastgelegde criteria ontoereikend en te algemeen geformuleerd zijn en dat zij dus moeten worden herzien. De resultaten wijzen er eveneens op dat het systeem van de dubbele lijst te ingewikkeld is en dat men er zou moeten van afstappen: uit de analyse van de lijsten 1 en 2 is immers naar voren gekomen dat het niet relevant noch praktisch is om een onderscheid te maken tussen de nationale certificeringssystemen. De studie benadrukt ook dat het zeer moeilijk is 100% duurzame producten te vinden en stelt daarom voor om misschien een tolerantie­marge te bepalen.

¹ Advies goedgekeurd door alle stemgerechtigde leden van de raad die deelnamen aan de stemming, met uitzondering van Anne Panneels (FGTB / ondervoorzister), Jehan Decrop (CSC), Sébastien Storme (FGTB) et Daniel Van Daele (FGTB), die zich onthouden hebben.

² Omzendbrief P&O/DO/2 van 18 november 2005 betreffende het aankoopbeleid van de federale overheid ter bevordering van het gebruik van duurzaam geëxploiteerd hout, B.S. 9 februari 2006.

³ Mededeling van de Commissie aan de Raad en aan het Europees Parlement: "Wetshandhaving, governance en handel in de bosbouw (FLEGT): Voorstel voor een EU-actieplan" [COM(2003) 251 final – Niet gepubliceerd in het Publicatieblad].

⁴ Tweede federaal plan duurzame ontwikkeling 2004-2008, te raadplegen op de website www.icdo.be, onder de rubriek 'publicaties'.

⁵ Advies nr.6 van 8 juli 2005 over een omzendbrief over het federale aankoopbeleid van duurzaam gewonnen hout, te raadplegen op de website www.frdo.be onder de rubriek 'publicaties'.

- [e] Daarnaast werd naar aanleiding van de studie een enquête gehouden bij de administraties om na te gaan of de omzendbrief goed toegepast wordt. Er bestaan hieromtrent immers geen follow-upgegevens. Uit de gevoerde interviews blijkt dat het systeem ingewikkeld en moeilijk uit te voeren is voor diegenen die instaan voor de overheidsopdrachten, ondanks de online beschikbare gids voor duurzame aankopen. Deze mensen weten te weinig over de systemen in kwestie (FSC-PEFC). Bovendien gebeurt het soms dat zij ten onrechte geloven dat de omzendbrief niet van toepassing is op bepaalde aankopen, met name bij onderaanneming. Dit toont aan dat er een controlesysteem nodig is om een goede toepassing van de richtlijn te kunnen garanderen, ook al dient anderzijds te worden toegegeven dat over het algemeen veel inspanningen worden geleverd om de richtlijn na te leven.
- [f] Op basis van de resultaten van deze studie en van de discussies die plaatsvonden tijdens de Lente van het Leefmilieu⁶ heeft de overheid gewerkt aan de definitie van duidelijkere criteria.
- [g] Deze criteria zijn eigenlijk niet echt 'nieuw'. Zij werden opnieuw opgesteld op grond van de criteria van de bestaande omzendbrief en op basis van de criteria die in andere Europese landen in aanmerking werden genomen bij het definiëren van duurzaam hout: Verenigd Koninkrijk, Denemarken en Nederland. Deze wens van de overheid om binnen het kader te blijven van wat ter zake reeds bestaat valt te verklaren door het feit dat er op Europees vlak hieromtrent waarschijnlijk een harmonisatie komt. Een werkgroep van de Europese Commissie is momenteel immers bezig met het definiëren van principes voor de overheidsopdrachten inzake hout of producten op basis van hout⁷. Volgens de overheid blijft het echter wenselijk de omzendbrief te herzien vooraleer deze Europese procedure tot een eind komt, want de Europese procedure zal nog verscheidene jaren in beslag nemen.
- [h] Over de voorgestelde criteria werd eveneens overleg gepleegd met de gewestelijke overheden, rekening houdend met hun bevoegdheden inzake bosbeheer.
- [i] De FRDO wordt verzocht zich uit te spreken over de lijst van voorgestelde criteria om op de eventuele gebreken ervan te wijzen. De ambtenaar die belast is met het dossier heeft bovendien benadrukt dat de FRDO daarentegen niet wordt verzocht zich uit te spreken over de bestaande certificeringssystemen. De lijst van de systemen en producten die voldoen aan de in aanmerking genomen criteria zal immers in een latere fase vastgelegd worden. Het is de bedoeling van deze *bottom-up* werkwijze om in de omzendbrief te kunnen bepalen wat men onder "duurzaam hout" verstaat, los van de twee grote gekende certificeringssystemen (FSC en PEFC), en om dus de erkenning van gelijkwaardige duurzame systemen of producten mogelijk te maken.
- [j] Aanvullend op deze elementen die de adviesaanvraag verduidelijken, is het ook nuttig nogmaals te wijzen op het marktaandeel van gecertificeerd hout, zowel op Belgisch vlak als op wereldvlak. Volgens de ProBos-studie die op 1 september 2009 werd voorgesteld over de gegevens van 2008⁸³ vertegenwoordigt gecertificeerd hout in België 15% van de gebruikte producten op basis van hout. Als we de gegevens van FSC⁹ en PEFC¹⁰ vergelijken met deze van de FAO¹¹, kunnen we eruit afleiden dat op wereldvlak ongeveer 11% van de mondiale bosoppervlakte te maken heeft met een certificeringprocedure.
- De tabel hieronder, opgemaakt op basis van de gegevens van september 2009 van FSC¹² en PEFC¹³, geeft een overzicht van de gecertificeerde bosoppervlakte van deze twee systemen, in België en naburige landen:

⁶ Discussies binnen de workshop "duurzame productie en consumptie en biodiversiteit" van de groep maatregelen in verband met duurzame overheidsopdrachten. Nuttige documenten zijn te raadplegen op de website www.lentevanhetleefmilieu.be.

⁷ Standing forestry committee ad hoc working group on public procurement of wood and wood-based products, Directorate-General for agriculture and rural development, European Commission.

⁸ Studie beschikbaar bij het departement 'Leefmilieu' van de FOD VVVL.

⁹ 115 miljoen ha: website <http://www.fsc.org/>, gegevens van september 2009.

¹⁰ 225 miljoen ha: <http://register.pefc.cz/statistics.asp>, gegevens van september 2009.

¹¹ 3 952 025 000 ha: <ftp://ftp.fao.org/docrep/fao/011/i0350e/i0350e04b.pdf>, gegevens van 2005.

¹² http://www.fsc.org/fileadmin/web-data/public/document_center/powerpoints_graphs/facts_figures/09-06-15_Global_FSC_certificates_-_type_and_distribution_-_FINAL.pdf

¹³ <http://register.pefc.cz/statistics.asp>

Country	June 2009		PEFC		FSC	
	Total Forest area	area	area	%	area	%
Belgium	700.000 Ha		281.052 Ha	40%	16.806 Ha	2%
Luxembourg	100.000 Ha		26.505 Ha	26%	18.835 Ha	19%
France	17.300.000 Ha		5.114.484 Ha	29%	16.610 Ha	0,10%
Germany	11.100.000 Ha		7.336.895 Ha	66%	451.711 Ha	4%
Netherlands	400.000 Ha		0 Ha	0%	151.611 Ha	38%
TOTAL :	29.600.000 Ha		12.758.936 Ha	43%	655.573 Ha	2%

2. Advies

2.1. Wat betreft de adviesaanvraag

- [1] Voorafgaand aan elke andere opmerking wil de Raad benadrukken dat de adviesaanvraag op een ongelegen moment aan hem werd voorgelegd. Hoewel deze aanvraag reeds lang was aangekondigd werd zij immers pas begin juli naar de Raad gestuurd. Tijdens de zomerperiode is het evenwel bijzonder moeilijk om voldoende vertegenwoordigers bijeen te brengen om alle leden van de Raad te vertegenwoordigen. Het gevolg daarvan is dat - ook al werd de adviesaanvraag gevraagd binnen een termijn van drie maanden - de vergaderingen ter voorbereiding van het opstellen van het advies allemaal moeten plaatsvinden op één maand tijd. Dat komt de kwaliteit en de volledigheid van het advies niet ten goede. De Raad verzoekt de minister bijgevolg rekening te willen houden met dit aspect bij het indienen van zijn toekomstige adviesaanvragen.

2.2. Algemene aan- en opmerkingen

- [2] De Raad steunt het initiatief om de omzendbrief P&O/DO/2 te herzien, en is het eens met de aanbeveling van ProForest om de verschillende bestaande certificeringssystemen grondig te evalueren aan de hand van een lijst van objectieve criteria voor erkenning. De Raad kon het echter niet eens worden over de vraag welke die objectieve criteria zijn die voortaan in aanmerking zouden moeten worden genomen als richtlijn voor het federale aankoopbeleid van hout en van producten op basis van hout.

- [3] ¹⁴Bepaalde leden van de Raad¹⁵ zijn van mening dat de in aanmerking genomen duurzaamheidscriteria identiek¹⁶ zouden moeten zijn aan de Europese duurzaamheidscriteria die zijn vastgelegd voor biobrandstoffen en biovloeistoffen¹⁷; laatstgenoemde staan op het punt uitgebreid te worden naar alle biomassa voor energiedoeleinden.¹⁸ Deze leden benadrukken dat de Commissie, gelijklopend met het werk rond deze criteria, om de twee jaar een verslag zal voorleggen over het effect van de stijgende vraag naar biobrandstoffen op de sociale duurzaamheid en ook op het naleven van de bodemgebruiksrechten. Het verslag zal ook vermelden of het land elk van de verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie heeft goedgekeurd en uitgevoerd, met name inzake dwangarbeid, vakbondsvrijheid, gelijke lonen, enz. Zij benadrukken eveneens dat de Europese duurzaamheidscriteria, ondersteund en aanvaard door de Lidstaten, onder het toepassingsveld vallen van artikel 95 van het verdrag van de Europese Gemeenschap. Bijgevolg mogen de Lidstaten op nationaal niveau de duurzaamheidscriteria van de Richtlijn niet aanpassen noch er iets aan toevoegen. Op die manier zal een echte, niet versnipperde Europese markt van biobrandstoffen en biovloeistoffen gecreëerd worden.
- [4] Teneinde hun vraag om rekening te houden met de Europese duurzaamheidscriteria voor biobrandstoffen en biovloeistoffen beter te doen begrijpen, leggen deze zelfde leden uit dat indien de criteria niet identiek zouden zijn, dit zou betekenen dat hout dat voor energiedoeleinden wordt gebruikt en dat voldoet aan de Europese duurzaamheidscriteria, op Belgisch vlak zou moeten voldoen aan andere en/of bijkomende duurzaamheidscriteria. Met andere woorden: hout dat voor energiedoeleinden wordt gebruikt zou op Europees vlak als “duurzaam” kunnen worden beschouwd, terwijl het dat voor de federale Belgische staat niet zou zijn. Deze leden kunnen dit moeilijk aanvaarden, zelfs op basis van een vrijwillig initiatief van de federale staat. Zo ook zou hout dat voor energiedoeleinden wordt gebruikt duurzaam kunnen zijn op basis van de Europese criteria (zelfs van de Belgische criteria aangezien België uiteindelijk zal moeten instemmen met de Europese criteria), en zou dat hout niet meer duurzaam zijn voor de federale staat wanneer het niet voor energiedoeleinden wordt gebruikt. De duurzame aard van het hout zou dan dus afhangen van zijn eindgebruik, wat in tegenspraak zou zijn met het eerdere advies van de Raad waarin staat dat de duurzaamheidscriteria “voor de productiefase gelijk moeten zijn en onafhankelijk van het eindgebruik, om verschuivingseffecten te vermijden”.¹⁹ Bovendien zou een hoger niveau inzake duurzaamheidseisen voor ‘materieel’ gebruik de producenten ertoe kunnen aanzetten hun productie te richten naar de energiesector, wat in strijd zou zijn met de door de Raad aanbevolen gebruikshierarchie van biomassa.²⁰

---

¹⁴ Onthouden zich bij deze vork: Theo Rombouts – voorzitter ; Piet Vanden Abeele (UNIZO) – vertegenwoordiger van de werkgeversorganisaties ; Dries Lesage (UG) – vertegenwoordiger van de wetenschappelijke milieus.

¹⁵ Leden die dit standpunt steunen: Isabelle Callens (VBO) – ondervoorzister ; Isabelle Chaput (Essenscia), Arnaud Deplae (UCM), An Nachtergaele (FEVIA), Marie-Laurence Semaille (FWA), Olivier Van Der Maren (VBO) – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties; Hilde De Buck (Electrabel), Frank Schoonacker (SPE) – vertegenwoordigers van de energieproducenten; Monique Carnol (ULG), Reinhart Ceulemans (UA), Lieve Helsen (KUL) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

¹⁶ Behalve voor de uitstoot van broeikasgassen die geen bestaansreden heeft indien het hout niet voor energiedoeleinden wordt gebruikt.

¹⁷ Criteria bepaald in het kader van Richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijnen 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG, *PbEU*, 5 juni 2009, L140.

¹⁸ Binnen de werkgroep CEN /TC 383 “*Duurzaam geproduceerde biomassa voor energietoepassingen*”, die van de Commissie de opdracht kreeg een verslag op te stellen over de duurzaamheidseisen die in aanmerking moeten worden genomen voor de andere energietoepassingen van biomassa (in uitvoering van artikel 17, 9., van voornoemde Richtlijn), werd in mei 2009 beslist geen enkel bijkomend duurzaamheidscriterium toe te voegen ten opzichte van deze die werden vastgelegd voor biobrandstoffen en biovloeistoffen.

¹⁹ Punt [23] van het [Advies nr. 4 van 4 juli 2008](#) inzake biomassa, te raadplegen op de website www.frdo.be onder de rubriek ‘publicaties’

²⁰ Punt [12] van het voornoemde [Advies nr. 4 van 4 juli 2008](#).

- [5] Daarnaast stellen deze leden dat de richtlijn ter bevordering van hernieuwbare energie voorziet dat de Commissie kan beslissen dat het beantwoorden aan vrijwillige internationale systemen die normen opstellen voor de productie van biomassa producten conform de criteria van de richtlijn, volstaat om aan te tonen dat biobrandstoffen voldoen aan de vastgelegde duurzaamheidscriteria. Indien systemen zoals PEFC of FSC erkend zouden zijn door de Commissie, zou alle biomassa die als biobrandstof/biovlloeistof (en vervolgens voor energiedoeleinden) wordt gebruikt en die het label “PEFC” of “FSC” draagt bijgevolg als duurzaam worden beschouwd door de Europese Commissie. Deze leden zijn dan ook van mening dat als hout gecertificeerd is door een van de door de Commissie erkende systemen, het als duurzaam moet worden beschouwd, ook in het kader van de overheidsaankopen van de federale staat.
- [6] Andere leden van de Raad²¹ zijn daarentegen van mening dat de duurzaamheidscriteria, die vastgelegd zijn voor biobrandstoffen en biovlloeistoffen in het kader van de Europese richtlijn ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen²², de specifieke criteria die als leidraad moeten dienen voor het aankoopbeleid van de overheid inzake aankoop van hout en van producten op basis van hout, niet mogen vervangen. Zij benadrukken dat de duurzaamheidscriteria voor biobrandstoffen en biovlloeistoffen geen enkele verwijzing bevatten naar duurzaam bosbeheer en geen sociale criteria bevatten. Sociale aspecten zijn evenwel inherent aan duurzaam bosbeheer. Verschillende internationale instanties verwijzen er trouwens naar.²³ Bovendien benadrukken zij dat de op Europees vlak geformuleerde criteria voor biobrandstoffen en biovlloeistoffen over de toegangsvoorwaarden tot de markt gaan. Hier gaat het echter om een heel andere hypothese aangezien het er niet om gaat de toegang tot de markt te conditioneren, maar wel om op het vlak van de federale overheid te bepalen welk bosbeheer deze overheid via haar aankoopbeleid en de daaraan verbonden voorbeeldfunctie wil bevorderen.
- [7] In dit licht zijn deze leden van mening dat de door de overheid voorgestelde criteria een goede basis vormen, mits evenwel een aantal aanvullingen en opmerkingen.
- [8] ²⁴Verscheidene leden van de Raad²⁵ zijn eveneens van oordeel dat het nodig is om in de evaluatiefase een onderscheid te maken tussen de verschillende nationale certificeringssystemen indien zij niet allemaal dezelfde garanties bieden inzake duurzaam bosbeheer, wat meer bepaald de bescherming van de biodiversiteit inhoudt, het respect voor de sociale dialoog en de rechten van de plaatselijke bevolking, en ook gevolgen heeft voor de beslissingsprocedure (“decision making process”).

²¹ Leden die dit standpunt steunen: Jan Turf (BBL) – ondervoorzitter ; Roland de Schaetzen (Natagora), Jacqueline Gilissen (IEB), Marc-Olivier Herman (Greenpeace), Jacqueline Miller (IEW), Sabien Leemans (WWF) – vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming; Brigitte Gloire (Oxfam-Solidarité), An Heyerick (VODO), Bogdan Vanden Berghe (11.11.11), Nicolas Van Nuffel (CNCD) – vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking ; Catherine Rousseau (CRIOC), Christian Rousseau (Test Achat) – vertegenwoordigers van de NGO's die de belangen van verbruikers verdedigen ; Jean-Pascal van Ypersele de Strihou (UCL), Edwin Zaccai (ULB) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

²² Criteria die, volgens hen, niet noodzakelijk op het punt staan te worden uitgebreid naar alle biomassa voor energiedoeleinden, gezien de voorstelling van de resultaten van een openbare raadpleging in juni 2009 als eerste fase in een goedkeuringsprocedure van een nieuwe richtlijn inzake de energietoepassingen van biomassa (productie van elektriciteit en warmte), die ervan getuigt dat de Europese Commissie hieromtrent nog geen enkele beslissing heeft genomen:
http://ec.europa.eu/energy/renewables/consultations/doc/results_public_consultation_biomass_sustainability_scheme.pdf.

²³ Artikel 2b, Forest Principles, Conferentie van de Verenigde Naties, Rio, 1992, www.un.org/documents/ga/conf151/aconf15126-3annex3.htm ; “General Guidelines for the Sustainable Management of Forests in Europe”(Resolution H1 of the Second Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe, juni 1993, Helsinki), para D. www.mcpe.org/files/u1/helsinki_resolution_h1.pdf.

²⁴ Onthouden zich bij deze vork: Theo Rombouts – voorzitter ; Piet Vanden Abeele (UNIZO) – vertegenwoordiger van de werkgeversorganisaties ; Dries Lesage (UG), Jean-Pascal van Ypersele de Strihou (UCL) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

²⁵ Leden die dit standpunt steunen: Jan Turf (BBL) – ondervoorzitter ; Roland de Schaetzen (Natagora), Jacqueline Gilissen (IEB), Marc-Olivier Herman (Greenpeace), Jacqueline Miller (IEW), Sabien Leemans (WWF) – vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming; Brigitte Gloire (Oxfam-Solidarité), An Heyerick (VODO), Bogdan Vanden Berghe (11.11.11), Nicolas Van Nuffel (CNCD) – vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking ; Catherine Rousseau (CRIOC), Christian Rousseau (Test Achat) – vertegenwoordigers van de NGO's die de belangen van verbruikers verdedigen.

- [9] Andere leden²⁶ zijn daarentegen van mening dat de meta-certificeringssystemen moeten worden geanalyseerd.
- [10] Afgezien van deze verschillende standpunten, stellen alle leden van de Raad het op prijs dat de lijst met criteria is uitgewerkt volgens de structuur van de verschillende onderdelen van een certificeringssysteem. De Raad stelt het eveneens op prijs dat ProForest een grondige analyse heeft uitgevoerd. En alle leden delen de bekommernis dat het een van de uitdrukkelijke doelstellingen van de omzendbrief moet zijn om de duurzame houtproductie te stimuleren en de hoeveelheid gecertificeerd hout op de markt te verhogen.
- [11] De Raad is verheugd dat in dit dossier de verticale integratie werd nageleefd door de gewesten te raadplegen over het ontwerp van omzendbrief. De Raad betreurt echter dat de duurzaamheidscriteria voor hout niet op een overeenstemmende wijze zijn aangenomen door de Europese Unie. De Raad vraagt dat België bij de bevoegde instanties zou pleiten voor een dergelijke harmonisatie.
- [12] De Raad is verheugd over de invoering van de legaliteitseis in de criteria. Rekening houdend met de resultaten van de studie van ProForest inzake de effectieve toepassing van de omzendbrief door de administraties en gezien het belang van de voorbeeldfunctie van de overheid, benadrukt de Raad evenwel het belang om in de omzendbrief duidelijk de cumulatieve aard aan te duiden van de legaliteit- en duurzaamheidvoorwaarden als vereist minimum, zodat de administraties zich in hun overheidsopdrachten niet beperken tot enkel de legaliteitseis.
- [13] Om het de federale besturen mogelijk te maken beter te bepalen welke producten al dan niet voldoen aan deze minimumeisen inzake legaliteit en duurzaamheid is de Raad vervolgens van mening dat de ambtenaren die instaan voor de overheidsopdrachten een specifieke, gedetailleerde opleiding over duurzame aankopen moeten krijgen. Deze opleiding zou eventueel georganiseerd kunnen worden met de hulp en medewerking van de POD DO waarvan het tot zijn wettelijke bevoegdheden behoort om zijn expertise ter beschikking te stellen en die momenteel werkt aan het opstellen van informatiefiches inzake duurzame aankopen. Deze opleiding zou bijvoorbeeld kunnen worden voorgesteld in het kader van het aanbod aan gecertificeerde opleidingen, waardoor mogelijkerwijs een groot aantal ambtenaren zou kunnen worden bereikt met een grondige en neutrale studie van de kwestie. Een andere piste om ervoor te zorgen dat de administraties de omzendbrief beter toepassen zou anderzijds de oprichting kunnen zijn van een advies- of bemiddelingsdienst - binnen het departement 'leefmilieu' van de FOD VVVL of binnen een andere instelling – die de administraties moet begeleiden en helpen bij de correcte toepassing van de omzendbrief.
- [14] Wat betreft het verstrekken van informatie aan de burgers en aan de sector is de Raad van mening dat organisaties zoals Fair Timber, PEFC of FSC reeds over de nodige informatiekkanalen beschikken die benut zouden kunnen worden binnen een samenwerking met de bevoegde administratie. Deze samenwerking privé/overheid is belangrijk, want de overheid staat in deze context borg voor de neutraliteit en objectiviteit van de geleverde informatie, wat een grotere impact aan deze informatie verleent.
- [15] De Raad is zich bewust van het door ProForest aan de orde gestelde probleem rond de huidige eis dat samengestelde producten voor 100% uit duurzaam hout moeten bestaan. De Raad vindt een percentage van 70% aanvaardbaar.

---

²⁶ Leden die dit standpunt steunen: Isabelle Callens (VBO) – ondervoorzister ; Isabelle Chaput (Essenscia), Arnaud Deplae (UCM), An Nachtergaele (FEVIA), Marie-Laurence Semaille (FWA), Olivier Van Der Maren (VBO) – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties; Hilde De Buck (Electrabel), Frank Schoonacker (SPE) – vertegenwoordigers van de energieproducenten; Monique Carnol (ULG), Reinhart Ceulemans (UA), Lieve Helsen (KUL), Edwin Zaccari (ULB) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

- [16] Ook al werd dit aspect voorgesteld als zijnde buiten het bestek van de adviesaanvraag, toch wil de Raad enkele opmerkingen toevoegen in verband met de evaluatie van de certificeringssystemen die plaats zal vinden nadat de criteria zijn aangenomen. De Raad wenst eerst en vooral te benadrukken dat hij veel belang hecht aan het feit dat andere certificeringssystemen dan FSC en PEFC zouden kunnen worden erkend op basis van de evaluatie van hun overeenstemming met de lijst van criteria. In de lijn van wat ProForest aanbeveelt in zijn studie is de Raad vervolgens van mening dat deze evaluatie door een onafhankelijke externe instantie moet gebeuren op basis van een objectief evaluatiesysteem (met een puntensysteem en regels over de algemene naleving van de voorwaarden door de verschillende geëvalueerde systemen) dat op een redelijke manier rekening houdt met zowel de schriftelijke procedures als de effectieve praktijken. Deze evaluatie moet leiden tot een enige en zelfde lijst, en niet tot een dubbele lijst zoals dat nu het geval is. Een dubbele lijst zorgt immers voor te veel verwarring. De Raad wacht trouwens het reële verloop van deze evaluatie af. De Raad stelt zich immers veel vragen over de praktische modaliteiten van deze evaluatie en betreurt dat hieromtrent nog geen enkele beslissing werd genomen, want het bepalen van de criteria en van hun toepassing zijn aspecten die nauw met elkaar zijn verbonden. De Raad kan zich niet zonder voorbehoud uitspreken over de criteria los van het gebruik dat ervan gemaakt zal worden.

2.3. Lijst van criteria

- [17] Zoals blijkt uit wat vooraf gaat, was de Raad niet in staat tot een consensus te komen over de volledige lijst met voorgestelde criteria. Daarom beperkt het advies zich tot algemene opmerkingen.
- [18] De Raad is evenwel van oordeel dat het voor de overheid nuttig kan zijn te weten over welke criteria er binnen de Raad werd gediscussieerd, zonder dat er echter een veralgemeend akkoord over kon worden bereikt. De Raad heeft bijgevolg beslist ze louter ter informatie mee te delen door ze bij dit advies te voegen in de vorm van een tabel waarin, naast de tabel met het voorstel van de overheid, twee verschillende standpunten worden weergegeven.
- [19] ²⁷Wat meer specifiek de kwestie van de te overwegen datum betreft voor de aanvaardbare limiet bij de omschakeling van de bossen, zijn de twee aanwezige standpunten de volgende:
- 1) Referentiejaar = 1996 (jaar waarin België het Verdrag inzake Biodiversiteit heeft goedgekeurd)²⁸
  - 2) Referentiejaar = 2008 (januari 2008 is de datum die op Europees niveau werd goedgekeurd als referentie voor de omschakeling van de bodem ten aanzien van biobrandstof en biofuels: artikel 17 van Richtlijn 2009/28/EG)²⁹

---

²⁷ Onthouden zich bij deze vork: Theo Rombouts – voorzitter ; Catherine Rousseau (CRIOC), – vertegenwoordiger van de NGO's die de belangen van verbruikers verdedigen ; Piet Vanden Abeele (UNIZO) – vertegenwoordiger van de werkgeversorganisaties ; Dries Lesage (UG), Jean-Pascal van Ypersele de Strihou (UCL), Edwin Zaccari (ULB) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

²⁸ Leden die dit standpunt steunen: Jan Turf (BBL) – ondervoorzitter ; Roland de Schaetzen (Natagora), Jacqueline Gilissen (IEB), Marc-Olivier Herman (Greenpeace), Jacqueline Miller (IEW), Sabien Leemans (WWF) – vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming; Brigitte Gloire (Oxfam-Solidarité), An Heyerick (VODO), Bogdan Vanden Berghe (11.11.11), Nicolas Van Nuffel (CNCD) – vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking ; Christian Rousseau (Test Achat) – vertegenwoordigers van de NGO's die de belangen van verbruikers verdedigen.

²⁹ Leden die dit standpunt steunen: Isabelle Callens (VBO) – ondervoorzister ; Isabelle Chaput (Essenscia), Arnaud Deplae (UCM), An Nachtergaele (FEVIA), Marie-Laurence Semaille (FWA), Olivier Van Der Maren (VBO) – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties; Hilde De Buck (Electrabel), Frank Schoonacker (SPE) – vertegenwoordigers van de energieproducenten; Monique Carnol (ULG), Reinhart Ceulemans (UA), Lieve Helsen (KUL) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

Bijlage 1. Lijst van de criteria – informatieve voorstelling van de alternatieve voorstellen die bediscussieerd werden zonder ter stemming voorgelegd te worden

Legality

Criteria		Federal (2006)	Proposed common criteria Administration	Alternative proposed criteria N°1	Alternative proposed criteria N°2
Property rights/ use rights to the forest*		A legality definition has not been taken up in the Belgian PPP.	The forest owner/ manager holds the legal use rights to the forest. Both the forest management organisation and any contractors comply with local, national and international legal requirements including those relevant to: (see 4)	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
Payment of taxes and fees		A legality definition has not been taken up in the Belgian PPP.	All relevant royalties and taxes are paid for	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
Compliance with CITES*		A legality definition has not been taken up in the Belgian PPP.	Compliance with CITES is required	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>

<p>Compliance with relevant legislation and regulations</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Forest management / harvest • Environment • Labour and welfare • Health and safety • Other parties' tenure and use rights 	<p>A legality definition has not been taken up in the Belgian PPP.</p> <p>Implicit: Criterion 3: The forest certification scheme must guarantee that forest management obeys both national rules and regulations and international treaties</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Forest management³⁰ • Environment³¹ • Labour and welfare³² • Health and safety³³ • Other parties' tenure and use rights³⁴ 	<ul style="list-style-type: none"> • Forest management : Legal and regulatory obligations that apply to the forest management unit, including international agreements, are fulfilled, irrespective of the fact that a given country has ratified these agreements. • Environment : Legal and regulatory obligations that apply to the forest management unit, including international agreements, such as the Convention on Biological Diversity (CBD), are fulfilled, irrespective of the fact that a given country has ratified these agreements. • Labour and welfare : Employees have the right to organise and negotiate wages and employment conditions, in accordance with national laws and the core conventions of the International Labour Organisation (ILO). • Health and safety: The forest manager must take adequate health and safety measures, at least in compliance with relevant legislation and in accordance with ILO conventions, in order to protect the personnel and, where appropriate, the local population. 	<p><i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i></p>
--	---	---	--	---	--

³⁰ Legal and regulatory obligations that apply to the forest management unit, including international agreements, are fulfilled

³¹ Legal and regulatory obligations that apply to the forest management unit, including international agreements, are fulfilled

³² Employees have the right to organise and negotiate wages and employment conditions, in accordance with national laws and the core conventions of the International Labour Organisation (ILO).

³³ The forest manager must take adequate health and safety measures, at least in compliance with relevant legislation and in accordance with ILO conventions, in order to protect the personnel and, where appropriate, the local population

³⁴ The legal status of the management of the forest management unit and claims from the local population, including indigenous peoples, to the property/tenure or use rights of the forest management unit or a portion thereof have been inventoried and are respected

				<ul style="list-style-type: none"> Other parties' tenure and use rights : The legal status of the management of the forest management unit and claims from the local population, including indigenous peoples, to the property/tenure or use rights of the forest management unit or a portion thereof have been inventoried and are respected. Legal and regulatory obligations that apply to the forest management unit, including international agreements, such as ILO Convention 169 and the UN Declaration on the rights of indigenous peoples, are fulfilled, irrespective of the fact that a given country has ratified these agreements. 	
Control of illegal activities		A legality definition has not been taken up	The forest management unit is sufficiently protected against all forms of illegal exploitation, illegal establishment of settlements, illegal land use, illegally initiated fires, and other illegal activities.	The forest management unit is sufficiently protected by reasonable measures against all forms of illegal exploitation, illegal establishment of settlements, illegal land use, illegally initiated fires, and other illegal activities.	The forest management unit is sufficiently protected by reasonable measures against all forms of illegal exploitation, illegal establishment of settlements, illegal land use, illegally initiated fires, and other illegal activities.

Sustainability

1. Standard content

Wherever the relevant policy level, competent for forest management in Belgium, has developed its own guidelines for sustainable forest management, the principles and measures for forest certification schemes shall be in line with these guidelines, as long as they also cover the 7 principles mentioned below:

Criteria	Federal (2006)	Proposed common criteria	Alternative proposed criteria	Alternative proposed criteria
		Administration	N°1	

				N°2	
<p>General</p>			<p>In Europe, these principles and measures shall at least correspond to those of the Pan-European Operational Level Guidelines for Sustainable Forest Management, as endorsed by the Lisbon Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (2 to 4 June 1998). Outside Europe they shall at least correspond to the UNCED Forest Principles (Rio de Janeiro, June 1992) and, where applicable, to the criteria or guidelines for sustainable forest management as adopted under the respective international and regional initiatives (inter alia ITTO, Montreal Process, Tarapoto Process, UNEP/FAO Dry-Zone Africa Initiative).</p> <p>These principles and measures should cover at least:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. the productive functions of forest resources 2. the protective functions of forest resources 3. the forest health and vitality 4. the biological diversity of forest resources 5. the socio-economic functions of forest resources 6. the extent of forest resources 7. the management aspects 	<p>In Europe, these principles and measures shall at least correspond to those of the Pan-European Operational Level Guidelines for Sustainable Forest Management, as endorsed by the Lisbon Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (2 to 4 June 1998). Outside Europe they shall at least correspond to the UNCED Forest Principles (Rio de Janeiro, June 1992) and, where applicable, to the criteria or guidelines for sustainable forest management as adopted under the respective international and regional initiatives (inter alia ITTO, Montreal Process, Tarapoto Process, UNEP/FAO Dry-Zone Africa Initiative).</p> <p>Such international principles can be developed either to guide national planning and reporting, or to guide management at the scale of the forest management unit. As certification applies at the latter level it is appropriate to base certification standards on international principles designed for this use.</p> <p>These principles and measures should cover at least:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. the productive functions of forest resources 2. the protective functions of forest resources 3. the forest health and vitality 4. the biological 	<p><i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i></p>

				<p>diversity of forest resources</p> <p>5. the socio-economic functions of forest resources</p> <p>6. the extent of forest resources</p> <p>7. the management aspects</p>	
Productive function of forest resource	Harvest rates	Implicit Criterion 1: the forest certification scheme must guarantee that forest management is based on internationally accepted standards and criteria (including Helsinki criteria) that are institutionally and politically adapted to the local situations.	<p>1. the productive functions of forest resources</p> <p>The forest management ensures the production and maintenance of a wide range of ecosystem goods and services. It recognizes the importance of maintaining and improving an ample and valuable supply of primary forest products while ensuring that production and harvesting are sustainable and do not compromise the management options of future generations nor the ecological and socio-economic functions of the forest.</p>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
Protective function of forest resource	<ul style="list-style-type: none"> • Impacts on soil, water and other natural resources • Environmental impact assessment • Use of chemicals/pesticides • Disposal of waste • Ecological cycles • Reduced Impact logging 	<p>Implicit Criterion 1: the forest certification scheme must guarantee that forest management is based on internationally accepted standards and criteria (including Helsinki criteria) that are institutionally and politically adapted to the local situations.</p> <p>Criterion 7: (...). Certification must adequate protection of the environment and of social aspects</p>	<p>2. the protective functions of forest resources</p> <p>The forest management maintains or enhances the soil and (natural) hydrological conditions as well as other ecosystem characteristics, and provides benefits to agriculture and rural livelihoods.</p> <p>The use of chemicals is only permitted, if relevant laws allow for its application. and no sustainable alternatives,</p>	<p>2. the protective functions of forest resources</p> <p>The forest management maintains or enhances the soil and (natural) hydrological conditions as well as other ecosystem characteristics, and provides benefits to agriculture and rural livelihoods.</p> <p>The use of chemicals is only permitted, if relevant laws allow for its application. and no sustainable alternatives,</p>	<p>2. the protective functions of forest resources</p> <p>The forest management maintains or enhances the soil and (natural) hydrological conditions as well as other ecosystem characteristics, and provides benefits to agriculture and rural livelihoods.</p> <p>The use of chemicals is only permitted, if relevant laws allow for its application. ~~and no sustainable alternatives,~~</p>

			including appropriate silvicultural alternatives and other biological measures, are available.	including appropriate silvicultural alternatives and other biological measures, are available. The standard must ensure that harm to ecosystems is minimized. In order to do this the standard must include requirements for appropriate assessment of impacts and planning to minimize impacts. Avoidable damage to the ecosystem is prevented by application of the most suitable and available methods and techniques for logging and road construction under the prevailing conditions.	~~including appropriate silvicultural alternatives and other biological measures, are available.~~ Sustainable alternatives, including appropriate silvicultural alternatives and other biological measures are preferred. The standard must ensure that harm to ecosystems is minimized.
Health and vitality of forests	<ul style="list-style-type: none"> • Management of fires, diseases and pests • Genetically modified organisms 	Implicit Criterion 1: the forest certification scheme must guarantee that forest management is based on internationally accepted standards and criteria (including Helsinki criteria) that are institutionally and politically adapted to the local situations	<p>3. the forest health and vitality</p> <p>The forest management maintains or enhances the ecosystem health and vitality. It must therefore ensure that risks and impacts of unwanted disturbances are minimized, including wildfires, airborne pollution, storm felling, invasive species, pests and diseases, in order to maintain the integrity of the forest.</p> <p>Appropriate indigenous tree species are preferred.</p> <p>The use of genetically modified organisms is not allowed.</p>	<p><i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i></p>	<p>3. the forest health and vitality</p> <p>The forest management maintains or enhances the ecosystem health and vitality. It must therefore ensure that risks and impacts of unwanted disturbances are minimized, including wildfires, airborne pollution, storm felling, invasive species, pests and diseases, in order to maintain the integrity of the forest.</p> <p>~~Appropriate indigenous tree species~~ Trees adapted to the local conditions of the soil station are preferred.</p> <p>The use of genetically modified organisms is not allowed.</p>
Biological diversity	<ul style="list-style-type: none"> • Treatment of high conservation value forests / key 	Implicit Criterion 1: the forest certification scheme must guarantee that forest	<p>4. the biological diversity of the forest resources</p>	<p>4. the biological diversity of the forest resources</p>	<p><i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i></p>

	<p>ecosystems or habitats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Protection of rare, threatened and endangered species • Establishment of conservation areas for key habitats • Non timber forest products (exploitation is regulated and monitored) 	<p>management is based on internationally accepted standards and criteria (including Helsinki criteria) that are institutionally and politically adapted to the local situation.</p>	<p>The forest management ensures the conservation or enhancement of biological diversity at ecosystem (landscape), species and genetic levels. Such conservation, including the protection of landscapes and areas with fragile ecosystems and the protection of rare, threatened and endangered species, ensures that diversity of life is maintained.</p>	<p>The forest management ensures the conservation or enhancement of biological diversity at ecosystem (landscape), species and genetic levels. Such conservation, including the protection of landscapes and areas with fragile ecosystems and the protection of rare, threatened and endangered species, ensures that diversity of life is maintained. In order to do this, the standard must include requirements for:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ The conservation / set-aside of key ecosystems or habitats in their natural state. ▪ Implementation of safeguards to protect rare, threatened and endangered species. ▪ The exploitation of non-timber forest products, including hunting and fishing, are regulated, monitored and controlled. If relevant, knowledge of the local population, indigenous peoples, and locally active environmental organizations is utilized in monitoring commercial exploitation. 	
<p>Extent of forest resource</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Forest area • Composition of forest and/or conversion issues • Provision for plantations 	<p>Implicit Criterion 1: the forest certification scheme must guarantee that forest management is based on internationally accepted standards and criteria (including Helsinki criteria) that are institutionally and politically adapted to the local situations.</p>	<p>5. the extent of forest resources</p> <p>The forest management recognizes the importance of adequate forest cover and stocking, including trees outside forests, to support the social, economic and environmental dimensions of forestry; to reduce deforestation; and to restore and rehabilitate degraded forest landscapes. The</p>	<p>5. the extent of forest resources</p> <p>The forest management recognizes the importance of adequate forest cover and stocking, including trees outside forests, to support the social, economic and environmental dimensions of forestry; to reduce deforestation; and to restore and rehabilitate degraded forest landscapes. The</p>	<p>5. the extent of forest resources</p> <p>The forest management recognizes the importance of adequate forest cover and stocking, including trees outside forests, to support the social, economic and environmental dimensions of forestry; to reduce deforestation; and to restore and rehabilitate degraded forest landscapes. The</p>

			<p>existence and extent of specific forest types are important as a basis for conservation efforts.</p> <p>Plantation forests are managed in a sustainable way and shall not be established through the conversion of natural forest after [2005]³⁵</p>	<p>existence and extent of specific forest types are important as a basis for conservation efforts.</p> <p>Plantation forests are managed in a sustainable way and shall not be established through the conversion of natural forest after 1996.</p> <p>In case of plantations, indigenous species are preferred and a relevant proportion of the plantation shall be allowed to regenerate to natural forest.</p>	<p>existence and extent of specific forest types are important as a basis for conservation efforts.</p> <p>Plantation forests are managed in a sustainable way and shall not be established through the conversion of natural forest after 2008.</p>
Socio-economic	<ul style="list-style-type: none"> General 		<p>6. the socio-economic functions forest resources</p> <p>The forest management is based on a highly developed social dialogue and ensures that the socio-economic function of the forest resources is maintained or enhanced. Therefore:</p>	<p><i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i></p>	<p><i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i></p>
	<ul style="list-style-type: none"> Respect property and use rights of local communities and indigenous peoples 	<p>Criterion 7: The forest certification scheme must guarantee that the forest management is based on a highly developed social dialogue and with due respect for indigenous peoples. Certification must ensure adequate protection of the environment and of social aspects</p>	<ul style="list-style-type: none"> Property and land tenure rights as well as legal, customary and traditional rights related to forest land and the utilization of forest resources should be clarified, recognized and respected. 	<p><i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i></p>	<p><i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i></p>
	<ul style="list-style-type: none"> Appropriate mechanism for disputes resolution regarding property and use rights 		<ul style="list-style-type: none"> Appropriate mechanisms for resolving disputes between timber production operators 	<ul style="list-style-type: none"> Appropriate mechanisms for resolving disputes ~~between timber production operators~~ 	<p><i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i></p>

³⁵ A federal public procurement policy on timber and timber products was approved by the federal Council of Minister on 18 November 2005 (Circular letter P&O/DO/2. Therefore 2005 is suggested. More advice for the FRDO/CFDD is necessary.

			logging in the forests and local people should be laid down.	logging in the forests and local people regarding forest management, tenure claims and use rights, working conditions or social services and for providing fair compensation in the case of loss or damage, should be laid down.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Benefits to local community 			<ul style="list-style-type: none"> • Forest management stimulates employment of the local population, including indigenous peoples, as well as the local processing of timber and non-timber forest products. • Insofar as not provided for otherwise, a contribution is made to the development of local physical infrastructure and of social services and programmes for the local population, including indigenous peoples. This contribution is made in agreement with the local population. 	<ul style="list-style-type: none"> • Forest Management planning should respect the multiple functions of forest to society, have due regard to the role of forest in rural development and especially consider new opportunities for employment. • Sites with recognized special historical, cultural or spiritual significance should be protected or managed in a way that takes due regard to the significance of the site.
	<ul style="list-style-type: none"> • Workers' rights to organise and negotiate should be guaranteed 		<ul style="list-style-type: none"> • Employees must be able to organize freely and negotiate wages in accordance with the core conventions of the International Labour Organization 	<ul style="list-style-type: none"> • Employees must be able to organize freely and negotiate wages and employment conditions in accordance with the core conventions of the International Labour Organization. 	<ul style="list-style-type: none"> • Employees must be able to organize freely and negotiate wages and employment conditions in accordance with the core conventions of the International Labour Organization
	<ul style="list-style-type: none"> • Adequate protection of health and safety 		<ul style="list-style-type: none"> • Working conditions should be safe, and guidance and training in safe working practices should be provided. 	<ul style="list-style-type: none"> • Working conditions should be safe, and guidance and training in safe working practices should be provided in order to protect the 	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>

				personnel including contractors and their employees and, where appropriate, the local and indigenous population.	
	<ul style="list-style-type: none"> Social impact assessment 	Criterion 8: The forest certification scheme is participatory in nature and should be acceptable to a large number of stakeholders, including local communities and environmental NGOs.		<ul style="list-style-type: none"> The forest management incorporates the results of social impact assessments. 	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
	<ul style="list-style-type: none"> Participation and decision making 	Criterion 7: The forest certification scheme must guarantee that the forest management is based on a highly developed social dialogue and with due respect for indigenous peoples. Certification must ensure adequate protection of the environment and of social aspects	<ul style="list-style-type: none"> The forest management involves effective participation of interested parties, such as local communities, forest owners, NGOs and local people . 	<ul style="list-style-type: none"> The forest management involves effective participation of interested parties, such as local communities, forest owners, NGOs and local people . The forest management plan and accompanying maps, relevant monitoring results and information about the forest management measures to be applied are publicly available, except for strictly confidential business information. 	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
Management aspects	<ul style="list-style-type: none"> Management cycle (Plan, do, check/monitoring, improve) Management plan and maps Training, skills, expertise Requirements for group or regional certification 	Implicit Criterion 4: the forest certification scheme must guarantee that the forest management is targeted, effective and economically viable	<p>7. the management aspects</p> <p>The forest management is organized through a periodically revised forest management plan in order to avoid significant negative impacts on forest ecosystem goods and services. Forest are managed by professional staff and forest workers. Adequate periodic training secures the level of skills, including knowledge of relevant laws and treaties.</p>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	The forest certification scheme must guarantee that the forest management is targeted, effective and economically viable

- **Standard setting**

Criteria		Federal (2006)	Proposed common criteria Administration	Alternative proposed criteria N°1	Alternative proposed criteria N°2
Standard setting	Participation of stakeholders in standard-setting process	<p>Criterion 8: The forest certification scheme is participatory in nature and should be acceptable to a large number of stakeholders, including local communities and environmental NGOs;</p> <p>Criterion 10: The forest certification scheme must secure the active participation of forest managers/owners;</p> <p>[The ProForest evaluation of our policy points out there these criteria can be interpreted as a requirement for both the content of the standard and the standard setting process→ conflation]</p>	<p>The forest certification scheme is participatory in nature and should be acceptable to a large number of stakeholders, including local communities and environmental NGOs;</p> <p>The active participation of forest managers/owners must be secured.</p>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
			The standard-setting and	The standard-setting and	The standard-setting and

	Decision-making process		<p>decision-making process adopted ensures: general agreement, characterized by the absence of sustained opposition to substantial issues by any important part of the concerned interests and by a process that involves seeking to take into account the views of all parties concerned (including economic, environmental and social parties) and to reconcile any conflicting arguments.</p> <p>No decision can be made in the absence of agreement from the majority of an economic, environmental or social interest category.</p>	<p>decision-making process adopted ensures: general agreement, characterized by the absence of sustained opposition to substantial issues by any important part of the concerned interests and by a process that involves seeking to take into account the views of all parties concerned (including economic, environmental and social parties) and to reconcile any conflicting arguments.</p> <p>No decision can be made in the absence of agreement from the majority of an economic, environmental or social interest category and no single interest can dominate the process.</p>	<p>decision-making process adopted ensures: general agreement, characterized by the absence of sustained opposition to substantial issues by any important part of the concerned interests and by a process that involves seeking to take into account the views of all parties concerned (including economic, environmental and social parties) and to reconcile any conflicting arguments.</p> <p>No decision can be made in the absence of agreement from the majority of an economic, environmental or social interest category and no single interest can dominate the process.</p>
	Public availability of standards	Criterion 9: The forest certification scheme must be completely transparent for both stakeholders and the public	The forest certification scheme must be completely transparent for both stakeholders and the public.	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
	International principles and criteria	Criterion 1: the forest certification scheme must guarantee that forest management is based on internationally accepted standards and criteria (including Helsinki criteria) that are institutionally and politically adapted to the local situations	The forest certification scheme must guarantee that forest management is based on internationally accepted standards, and respects all relevant national and local laws.	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
	Non-discriminatory application		The standard and the procedures for establishing compliance are sufficiently	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>

			flexible to be applied under changing local conditions and to forest management units of any size, either as a part of a group or regional association or otherwise.		
	Performance based		The standard must be performance-based, consisting of objective and verifiable parameters.	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>

- **Certification**

Criteria		Federal (2006)	Proposed common criteria Administration	Alternative proposed criteria N°1	Alternative proposed criteria N°2
Certification	Compliance with relevant ISO Guides etc.		Certification is undertaken by a body whose organisation, systems and procedures conform to applicable ISO guidance ³⁶ , or publicly available equivalent.	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
	Accreditation requirements	Criterion 11: The certification must be granted by an accredited independent body.	Certification is undertaken by a body which is accredited to evaluate against forest management standards.	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
	Stakeholders consultation		The certification audit must include sufficient consultation with external stakeholders to ensure that all relevant issues are identified relating to	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>

³⁶ such as ISO 17021:2006 'Conformity Assessment - Requirements for Bodies Providing Audit and Certification of Management Systems' and/or ISO Guide 65 'General Requirements for Bodies Operating Product Certification Systems'

			compliance with the requirements of the standard.		
	Review of documentation and system and field audit		The requirements for certification audits must include assessment of systems and documentation together with field visits.	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
	Public availability of reports		The certification process is transparent and a summary of the results of the certification audit (excluding confidential information) must be publicly available to interested parties.	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
	Accessibility of complaints and disputes mechanism		There is an accessible, functioning and free-of-charge mechanism for dealing with complaints and disputes which is open to any interested party.	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
Certification scheme governance	Non-discriminatory character		The forest certification scheme must take account of each region's diversity and specificity and must not discriminate against certain forest type, groups of forest owners, countries or regions.	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
	Legal entity, statutes	Implicit Criterion 2: the forest certification scheme must take account of each region's diversity and specificity and must not discriminate against certain forest type, groups of forest owners, countries or regions;	The certification system shall be managed by a legal entity (system manager).	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
	Distribution of responsibilities		The certification system	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>

			<p>comprises at least rules for the following functions:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. standard development b. certification c. accreditation d. supervision of proper performance of tasks and compliance with the rules e. objection and appeal handling f. design and use of logos and labels 	<i>administration]</i>	<i>administration]</i>
	Decision making, complaints and appeal provisions		<p>Decision-making bodies shall reflect the interests of stakeholders and shall provide for adequate procedures for objection and appeal regarding the decisions made and the functioning of the decision-making bodies</p>	<p>Decision-making bodies shall reflect the interests of stakeholders and comprise a balanced representation of the economic, environmental and social interest categories. They shall provide for adequate procedures for objection and appeal regarding the decisions made and the functioning of the decision-making bodies. Decisions are made, if possible, by consensus. If consensus is not possible, procedures are in place to achieve balanced decision making: no major interest group can dominate the process and the voting system prevents environmental, social or economic interests from being overruled.</p>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>

- **Accreditation**

Criteria		Federal (2006)	Proposed common criteria Administration	Alternative proposed criteria N°1	Alternative proposed criteria N°2
Accreditation	Accreditation body are internationally recognised, such as compliance with ISO17011, signatory of IAF's MLA and ISEAL and public availability of procedures		<p>Accreditation must be undertaken by a competent and independent national or international body whose organization, systems and procedures are consistent with ISO 17011:2004</p> <p><i>Conformity assessment -- General requirements for accreditation bodies accrediting conformity assessment bodies or equivalent</i></p> <p>The procedures must be transparent and available to the public</p>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>

- Chain of custody and labelling of wood products

Criteria		Federal (2006)	Proposed common criteria Administration	Alternative proposed criteria N°1	Alternative proposed criteria N°2
Chain of custody standard contents	Basic requirement from the forest to the final point of sale.	Criterion 6: The forest certification scheme must guarantee the traceability of certified products through a Chain of Custody (CoC);	The forest certification scheme must guarantee the existence of a Chain of Custody (CoC) which provides a link between the certified material in the product or product line and certified forests.	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
	Accreditation requirements		Assessment of chain of custody must be undertaken by a certification body operating in accordance with ISO Guide 65 <i>General Requirements for Bodies Operating Product Certification Systems</i> or equivalent and accredited by an accreditation body operating in accordance with ISO 17011:2004 <i>Conformity assessment – General requirements for accreditation bodies accrediting conformity assessment bodies</i> or equivalent.	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
	Specific requirements for group certification		If Group certification of the CoC is allowed, the standard must require that the group as whole must comply with the same requirements which are posed on individual companies. To that end the system requires: (1) A group has a juridical entity, which is responsible for the group	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>

			<p>as a whole.</p> <p>(2) The group has a management system that provides sufficient guarantees that (3) will be met.</p> <p>(3) The group operates according to the principle that 'Relevant international, national, and regional/local legislation and regulations shall be respected'. In addition, each member of the group complies with these requirements inasmuch as they apply to its operations.</p> <p>(4) The group leader has a registration system in place including:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. names and addresses of the group members b. declarations of each member to comply with the certification requirements of the CoC. 		
	Requirements on non-certified material in mixed products		<p>If mixing of certified and uncertified wood material in a product or product line is allowed, the uncertified material must be covered by a verifiable system which is designed to ensure that it is from legal sources.</p>	<p>If mixing of certified and uncertified wood material in a product or product line is allowed, the uncertified material must be covered by a verifiable system which is designed to ensure that it is from non-disputed, at least legal sources. Disputed sources are:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wood harvested in violation of traditional and civil rights, • wood harvested in forests where high conservation values are threatened by management activities • wood harvested in forests being converted to 	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>

				plantations or non-forest use <ul style="list-style-type: none"> • wood from forests in which genetically modified trees are planted 	
	Thresholds of non-certified material		If mixing of certified and uncertified material in a product or product line is allowed (and requirements for sustainability are to be fulfilled), then there must be a system in place ensuring that either: <ul style="list-style-type: none"> • The percentage of material in the product or product line from a certified forest is reported and constitutes in average at least 70% (percentage based claim) or; • The proportion of product sold as certified is equivalent to the proportion of certified raw material entering the process (mass balance claim). 	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
	Definition and traceability of recycled materials in mixed products		If recycled material is used there must be a verifiable system in place which is designed to ensure that recycled material is from the following categories: <ul style="list-style-type: none"> • Pre-consumer recycled wood and wood fibre or industrial by-products but excluding sawmill co-products • Post-consumer recycled wood and wood fibre • Drift wood 	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
Labelling	Design and use of logo's and labels	Criterion 5: Certification should lead to an off-	Logos and labels that belong to the certification system and occur on products and	<i>[Support for the common criteria proposed by the</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the</i>

		product or on-product label so as to reliably distinguish between products derived from sustainable forest management and other products;	documents shall have an unambiguous meaning and shall be applied in accordance with the rules established by the certification system	<i>administration]</i>	<i>administration]</i>
	Copyright		The logo is copyrighted and is a registered trademark	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>
	Mechanism for controlling claims and labelling about certified products		There is a clearly defined mechanism for controlling all claims made about the certified nature of products which ensures that claims are clear and accurate and that action is taken to prevent any false or misleading claims	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>	<i>[Support for the common criteria proposed by the administration]</i>

Bijlage 2. Stemgerechtigde leden van de algemene vergadering die deelnamen aan de stemming over dit advies

- De 4 voor- en ondervoorzitters:
T. Rombouts, *I. Callens*, A. Panneels, *J. Turf*.
- 5 van de 6 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming:
R. de Schaetzen (Natagora), J. Gilissen (IEB), M.-O. Herman (Greenpeace), J. Miller (IEW), *S. Leemans* (WWF)
- 4 van de 6 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking:
B. Gloire (Oxfam-Solidarité), A. Heyerick (VODO), B. Vanden Berghe (11.11.11), N. Van Nuffel (CNCD)
- De 2 vertegenwoordiger van de niet-gouvernementele organisaties die de belangen van verbruikers verdedigen:
C. Rousseau (CRIOC), C. Rousseau (Test Achat)
- 3 van de 6 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties:
J. Decrop (CSC), *S. Storme* (FGTB), D. Van Daele (FGTB)
- De 6 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties:
I. Chaput (Essenscia), A. Deplae (Union des Classes Moyennes), A. Nachtergaele (FEVIA), M.-L. Semaille (Fédération wallonne de l'agriculture), P. Vanden Abeele (Unie van Zelfstandige Ondernemers), *O. Van der Maren* (Fédération des entreprises belges).
- De 2 vertegenwoordiger van de energieproducenten:
H. De Buck (Electrabel), F. Schoonacker (Samenwerkende Vennootschap voor Productie en Elektriciteit)
- De 6 vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus:
M. Carnol (ULG), R. Ceulemans (UA), L. Helsen (KUL), D. Lesage (UG), J.-P. van Ypersele de Strihou (UCL), E. Zaccarì (ULB)

Totaal: 32 van de 38 stemgerechtigde leden

Opmerking: de namen van leden die nog niet bij wet benoemd zijn, staan in cursief.

Bijlage 3. Vergaderingen ter voorbereiding van dit advies

De werkgroep 'productnormen' vergaderde op 6 en 22 juli en op 7 en 18 september ter voorbereiding van dit advies.

Bijlage 4. Personen die meewerkten aan de voorbereiding van dit advies.

- De hr. Pr. Luc LAVRYSEN (UGent)
- Mevr. Delphine MISONNE (FUSL)

Stemgerechtigde leden en hun vertegenwoordigers

- Mevr. Mieke BONNARENS (UNIZO – Bouwunie)
- Mevr. Esmeralda BORGIO (BBL)
- Mevr. Isabelle CALLENS (FEB)
- Mevr. Myriam GISTELINCK (Oxfam-Solidarité)
- Mevr. Ingrid HONTIS (FEB – Fedustria)
- Mevr. An LAMBRECHTS (Greenpeace)
- Mevr. Sabien LEEMANS (WWF)
- Mevr. Véronique RIGOT (CNCD)
- De hr. Sébastien STORME (FGTB)
- De hr. Olivier VAN DER MAREN (FEB)

Wetenschappelijke raadgevers en uitgenodigde experts

- Mevr. Vanessa BIEBEL (FEB – PEFC)
- De hr. Firmin FRANCOIS (COBELPA)
- De hr. Bart HOLVOET (FSC)
- De hr. Christophe VAN ORSHOVEN (SPF Santé publique, Sécurité de la chaîne alimentaire et Environnement)

Secretariaat

- De hr. Jan DE SMEDT
- Mevr. Vania MALENGREAU